

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova egy lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronkint 10 kr-ért közöltnének.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár.
Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadottnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadó-hivatala.

Közigazgatásunk reformja.

Kézdi-Vásárhely, 1889. okt. hó.

Manapság a legdivatosabb thema a közigazgatás küszöbön levő reformjáról beszélni. Újságírók, kis és nagy városi politikusok előszeretettel beszélnek azon nagymérvű korrupcióról, mely a közigazgatásban elterjedve kívánatosá teszi az általános átalakítást. Közigazgatásunk rossz és tarthatatlan ez az általános meggyőződés közönségben és sajtóban egyaránt. A nélkül, hogy ezen vádak igazságossága felett ítéletet kívánnánk mondani, a mi viszonyainkhoz mérten megérjük kockáztatni, hogy nem oly fekete az ördög, mint a minőnek festik. Korrupció van, a hol emberek vannak s az államszolgálat minden ágának van jó és rossz oldala és épen nem jogosult, hogy minden rosszat a közigazgatás terhére akarunk írni. Mindenesetre előnye a gyorsaság, melylyel a közszolgálat egyik ága sem veszélyeztetik, hátránya is van elég, melynek azonban nem annyira a tisztviselők, mint inkább a rendszer gyengeségében rejlett az oka.

Abban a roppant labyrinthusban, melyet közigazgatásnak neveznek, mely ezer szállal van a közélettel összekötve, az az ezerféle teendő, mely mai napság a közigazgatási hatóságokhoz van utalva s a törvények és rendeletek az a nagy halmaz, melyek szerint eljárni kell, teljesen lehetetlenné teszi az egyenletes, korrekt eljárást. Daczára a törvények és rendeletek nagy sokaságának, naponként merülnek fel oly kérdések, hol a közigazgatási tisztviselő segélytelenül áll, nem lévén törvényes alapja, utmutatója.

A nélkül, hogy a közigazgatásra szórt vádakat elismernők, legnagyobb örömmel kell üdvözlőnünk azon reform-tervet, mely az egész közigazgatás újja szervezését célozza. A megyei és községi autonomia meghagyásával sőt kibővítésével s részint kinevezett s részint életfogytiglan választott tisztviselőkkel, helyes szolgálati végzettségével, függőben levő kérdések törvényekkel való szabályozásával, helyes területi beosztással s több egyéb üdvös intézkedéssel kívánja a kormány a közig. szolgálatot szabályozni, de kilátásba helyezi a tervezet azt is, hogy a tervbe reformokra nézve előbb a közönség s a szakemberek véleménye meghallgattatik. Így már

csakugyan nagy eredményeket várhatunk a reformoktól.

S talán ez az első és egyetlen kormányi proppozíció, mely kivétel nélkül minden politikai párt osztatlan tetszésével találkozik.

A tervezet szövege kivonatban a következő:

I. A községekről szóló törvényzikk módosítandó lenne a következő irányelvek szem előtt tartásával:

A) Kis és nagy községekre nézve:

A községi hatáskörben foglalt önkormányzati (községi belügyek intézésére vonatkozó) jogosítvány elkülönítendő lenne azon másiktól, mely a kormány és a törvényhatóság által az állami és törvényhatósági közigazgatás keretében tett intézkedések végrehajtásában áll.

2. Az 1. alatt jelzett első feladat (a községi belügyek intézése) szabatosabb körvonalozás, hatékony felügyelet és ellenőrzés szervezése mellett továbbra is meghagyatnék a községnek, melyet az intézkedésben a ma érvényben levő törvény szerint összeállítandó képviselőtestület és a végrehajtásban az ennek felelős és időszakonként választandó előjáróság képvisel; a másik ellenben (kormány és törvényhatóság által az állami és törvényhatósági közigazgatás keretében tett intézkedések végrehajtásában áll.)

3. A községi csoport-biztosok a megyék közigazgatási bizottsága által, a mostani községi jegyzőkéhez hasonló minősítésű egyénekből összeállított lajstrom alapján a belügyminiszter által élethossziglan nevezetnének ki, fizetésüket és nyugdíjukat az állampénztárból huznák s hivataluktól csak bírói vagy fegyelmi határozattal volnának elmozdithatók; szolgálati érdekből azonban a belügyminiszter által bármikor és akárhova áthelyezhetők lennének.

4. A csoport-biztos utasításait rendszerint a főszolgabírótól venné s közvetlenül annak lenne alárendelve.

5. A községi képviselő-testület és előjáróság a csoportbiztos minden az állami és törvényhatósági közigazgatásra vonatkozó eljárásaiban támogatni s a végből hozzája intézendő felhívásait teljesíteni tartozik.

B) Rendezett tanácsú városokra nézve:

1. Az azok hatáskörében foglalt jogosítványoknak az A) 1. pontja alatt jelzett szétválasztása szintén keresztül viendő lenne, azon eltéréssel mindazonáltal:

a) hogy azokban az állami és törvényhatósági közigazgatásra vonatkozó intézkedések végrehajtására nem alkalmaztatnék külön állami közeg, hanem az egyenesen a polgármesterre bízottnak, kinek ennek következtében jelentkező kettős minőségéhez képest a belügyminiszternek a képviselőtestület hármaskijelölésére alapított előterjesztésére ő felsége által élethossziglan nevezetné ki, fizetését és nyugdíját az állami pénztárból huzná, hivatalától bírói vagy fegyelmi határozattal mozdíthatatnék el s át nem volna helyezhető.

b) Hogy a rendőrigazgatás ügye a rendezett tanácsú városi hatáskörből kiszakítva államosítottatnék, következésképpen a rendőrségi hivatali személyzet a miniszter által élethossziglan kinevezetnének, fizetését és nyugdíját az állami pénztárból nyerné, csak bírói vagy fegyelmi ítélet folytán bocsátathatnék el, szolgálati érdekből mindig és bárhova

áthelyeztetetnének s közvetlenül az alispán joghatósága alá helyeztetnének.

2. A polgármester az állami és törvényhatósági adminisztráció körére vonatkozólag utasításait az alispántól venné s közvetlenül annak lenne alárendelve.

3. A rendezett tanácsú város tanácsa s tisztviselői és más alkalmazottjai a polgármestert az állami és törvényhatósági adminisztráció körüli teendőiben támogatni s annak intézkedéseit teljesíteni tartoznának.

4. A rendezett tanácsú városi önkormányzati ügyeket az intézkedésben a mai álláspontnak megfelelően szervezendő képviselőtestület, a végrehajtásban pedig a tanács és az élethossziglan választandó tisztikar, élén a kinevezett polgármesterrel képviselné.

A rendezett tanácsú városok szélesebb alapokra fektetett önkormányzati joga nemcsak megahagyandó, de az kellőleg szervezendő, hatályos felügyelet és ellenőrzés mellett még tágitandó lenne.

II. A törvényhatóságokról szóló törvényzikk a következő irányelvek szerint módosíthatnák:

A) A megyékre nézve:

1. A járásokat illetőleg:

a) A főszolgabíró a belügyminiszter előterjesztésére ő felsége által élethossziglan nevezetnének ki, fizetését és nyugdíját az állami pénztárból nyerné, csak bírói vagy fegyelmi ítélettel bocsátathatnék el, szolgálati érdekből azonban akármikor és bárhova áthelyezhető lenne.

A szolgabírói hivatal többi tagjait, a főszolgabíróra nézve kifejezett módokat szerint és feltevélek mellett a belügyminiszter nevezné ki.

b) A főszolgabíró utasításait az alispántól venné s közvetlenül annak lenne alárendelve.

c) A főszolgabírónak ugy a szolgabírói személyzet többi tagjai, mint a községi csoportbiztosok is engedelmeskedni s intézkedéseit teljesíteni tartoznának.

d) A főszolgabíró ügyelne közvetlenül arra, hogy a nagy és kis községek a rájuk ruházott önkormányzati jogokat a törvények és szabályok utmutatása szerint s a közérdek kívánalmainak megfelelően gyakorolják.

Ujabb időben gyakrabban kezdik emlegetni, és pedig úgy a szakkörökben, mint a hírlapi és szakirodalom terén is járási autonomia kérdését. Egy új szerv beillesztése közigazgatási szervezetünkbe igen nagy nehézségekkel járna, nemcsak, de a hatáskör megállapítása és az intézkedésre hivatott képviselőtestület szervezése is több oldalról lényeges akadályokba ütköznék, mi is minthogy a különben elég gyakran hangzottott eszme körvonalai sincsenek ez idő szerint még kellőleg ki-domborodva, annak létesítése, egyelőre legalább kizárandó lenne.

2. A megyei központ és a városi törvényhatóságokat illetőleg:

a) Az állami közigazgatás közvetítése a megyei illetőleg városi hatáskörből kiszakítandó s a megyében a törvény és kormányrendelet vagy kormányi intézkedés arra nézve bizonyos rendelkezések tételét vagy cselekvények végrehajtását kifejezetten a törvényhatósági vagy közigazgatási bizottsághoz nem utasítaná, megyékben az alispánra, városokban a polgármesterre lenne átruházandó.

b) Az alispánt a belügyminiszter előterjesztésére a király, a polgármestert ugyancsak a belügyminiszternek — de a törvényhatósági bizottság hármas kijelölésére alapítandó előterjesztésére szintén ő felsége nevezné ki, fizetésüket és nyugdíjukat mindketten az állami pénztárból nyernék, s hivataluktól csak bírói vagy fegyelmi határozattal lennének elbocsáthatók; az alispán azonban szolgálati érdekből áthelyezhető lenne.

c) Az alispánnak illetőleg polgármesternek a többi törvényhatósági tisztviselők és alkalmazottak engedelmeskedni, illetőleg annak intézkedéseit teljesíteni tartoznának minden az állami adminisztrációra vonatkozó kérdésben.

d) A megyei tisztviselők közül a főjegyzőt, tisztígyészt s az árvászéki elnököt és bírákat, továbbá a pénztárnokot ő felsége — és pedig ez utóbbit a belügyminiszternek a törvényhatósági bizottság hármas kijelölésére alapított előterjesztésére, a többi pedig a belügyminiszter a segéd- és kezelőszemélyzet tagjait végre a főispán, az alispánra vonatkozólag már jelzett módzatok szerint és feltevélek mellett neveznék ki.

A városi tisztviselők, a kinevezés alá eső polgármester és a rendőrségi személyzet kivételével élethossziglan választatnának.

A rendőrségi ügy a városokban is államosítandó lévén, a rendőrségi személyzet, a rendezett tanácsú városoknál megjelölt módon a belügyminiszter által nevezetnek ki, s közvetlenül a polgármester fenhatósága alá rendeltetnek.

e) Az önkormányzat jogának és az ugynevezett politikai jogoknak gyakorlása (1886. XXI. t.-cz. 2. §. a) és c) pontja) továbbra is meghagyatnának mindkét rendű törvényhatóságnál, melyeket az intézkedésben a mostani törvényhatósági bizottság, és a végrehajtásban a közigazgatási bizottság és a tisztikar, élén az alispán, illetőleg polgármesterrel, s ezeken kívül városokban még a tanács képviselne.

f) Az önkormányzati jog sikeresebb gyakorlása érdekében kimondandó lenne egyszersmind, hogy az alkotott szabályrendeletek és hozott határozatoktól — némely szabatosan körülrít esetek kivételével, minők kivált a vagyoni ügyekre vonatkozó határozatok, a jóváhagyás csak azon esetben tagadtathatnak meg, ha azok a törvénnyel és rendelettel ellenkeznek, állami érdekbe ütköznek, egyesek vagy testületek jogait sértik, vagy beltartalmuk avagy külalakjuknál fogva nem alkalmazhatók arra, hogy jogszabályul szolgáljanak.

g) A törvényhatóságot a választott tisztviselőkkel szemben ma megillető felügyeleti és ellenőrzési jog, a kinevezett, illetőleg élethossziglan választott tisztviselőkkel szemben is épségben tartatnék, sőt az kiterjesztetnék a törvényhatóság területén működő többi közigazgatási ágakra is, mely célból azok főnökei a rendes bizottsági közgyűléseken megjelenni s a hozzájuk intézendő kérdésekre felelni, felvilágosításokat adni tartoznának.

h) A törvényhatósági bizottság által választandó tagok utján, annak részére a közigazgatási I-ső foku bíróságban hatályos képviselői biztosítatnék.

i) A közigazgatási bizottság hatásköre egészben véve érintetlenül hagyatnék, s annak felügyeleti és ellenőrzési joga a törvényhatóság területén működő összes közigazgatási tisztviselők és alkalmazottak ellenében, legyenek azok kinevezettek vagy választottak, megállapíttatnék.

k) A kormány részéről a közvetlen felügyeletet és ellenőrzést úgy az állami közigazgatás, mint az önkormányzat körében a főispán gyakorolná, kinek e részbeni jogosultsága és kötelezettsége a többi közigazgatási ágakban működő tisztviselők és alkalmazottakra is kiterjesztetnék.

A főispán egyszersmind elnöke lenne az I-ső foku közigazgatási bíróságnak.

3. A törvényhatóságokról szóló törvényjavaslatnak a fentebbiekben vázolt módosításával kapcsolatosan a következő kérdések lennének véglegesen megoldandók.

a) A megyei területek szabályozása némely kisebb törvényhatóságok megszüntetésével, olyténképen, hogy minden megye élére külön főispán állíttathassék, mit a főispánok teendőinek a köz-

igazgatási bíróságok felállításával bekövetkező felszaporodása multhatatlanul megkíván.

b) A szolgabírói járáások végleges rendezése, még pedig úgy, hogy azok területe és székhelye lehetőleg összeessék a járásbíróóságok és adóhivatalok területkére és székhelyével, s hogy ez utóbbiak mindenütt posta — s a mennyiben a viszonyok megengedik — táviró-hivatalokkal is ellátassanak.

c) A hivatali létszám s a fizetések és utazási díjak revidálása és végleges megállapítása.

d) A törvényhatósági tisztviselők s a segéd és kezelő hivatalnokok és szolgák hatásköre, munkafelosztása és eljárásnak egységes szabályozása; ezen intézkedés a városi törvényhatóságokra is kiterjedne.

A miniszteri tervezet, a közigazgatási gyakorlati vizsgáló szervezése, a közigazgatási bíráskodás szabályozása, az összes tisztviselők és alkalmazottak szolgálati pragmatikája, a rendőrigazgatási jog és eljárás szabályozása, az egyesületi és gyülekezési jogra vonatkozó törvény megalkotása, a közigazgatási végrehajtás, a tűzrendőrség, a szegényügy és a lelencz ügy országos szabályozásáról is intézkedik.

A kézdivásárhelyi jótékony nőegyesület közgyűlése.

A kézdivásárhelyi jótékony nőegyesület f. évi október 6-án d. u. 3 órakor tartotta rendes évi közgyűlését, mely alkalommal Cserei Jánosné egyesületi elnökőnk nagysága a következő nagy gonddal összeállított, emelkedett hangú beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Tisztelt nőegyleti közgyűlés!

Évenként összejövünk e helyen, hogy beszéljünk magunknak hány porszemet hordtunk össze utóbbi találkozásunk óta, a közjólét dicső épületéhez s hány csopell járultunk a jótékonyág enyhítő balzsamának szaporításához. Hála legyen Isten segítő kegyelmének, minden évben megnyugtató az öntudat, hogy létünk nem czeitalan és működésünk valóban hiányokat pótol. Most is itt vagyunk, hogy áttekintsük 1888—89-iki együleti évről szerény eredményeit, s azokon buzdulva, lelkesen, összetartva igyekezzünk minél több sikert elérni, minél erősebbé és minél szükségesebbé tenni együletünk létét; mert csak azon intézmény számíthat életképességre, fejlődésre, mely annálval hasznosabb, mert szükségese.

Mielőtt azonban, saját igénytelen, zajtalan munkánk szerény eredményét megtekintenők, emeljük magasabbra szemünket és szenteljünk néhány pillanatot a kegyeletnek.

Ha eljön az ősz és a kevély tölgy lehullatja megsárgult lombkoronáját, megnyugvással tekintünk a kopasz ágakra, mert a természetes mulandóság fosztá meg azokat díszöktől. De ha nyár közepén, midőn mindenütt pezsg, forr az életerő, a lombok eleven zöldjét a vihar letarolja, vagy a kevély tölgy koronájából a villám letöri a legszebb ágat, azt hiszem, nincs érző kebel, mely fájdalmat ne érezne a pusztulás láttára.

Nem fáj lelkünknek, ha az elaggott ember, pályáját munka közt megfutván, hivatását betöltvén, erőinek hanyatlásával, — midőn az élet már ugy is csak teher volna reá nézve — pihenni tér a porhoz, melyből vétetett. Ha azonban élte virágában, tehetségeinek, erőinek duzzadó teljében — a pályá kezdetén — pótolhatatlan irt hagyván maga után, kidől az ifjú munkás, lehajjtuk fejünket és zokogunk, mert minden nap, — mely neki még munkára adatott volna — egy-egy szép remény volt ránk nézve s élte megszakadásával egy-egy fájdalmas vesztéssé válik.

Ilyen vihartól letépett lombról, ilyen kidőlt ifjú munkásról emlékezünk meg, t. közgyűlés, e perczben. A csapás, melyet elvesztése okozott, nem egyeseket, nem egyesületeket, hanem nemzeteket sujtott, s ha szabad így szólanom, a legmélyebb sebet a magyar nemzet szívére ejtette. Minden honfinak, minden honleánynak ezer reménye fűződött az ő életéhez, egy szép jövő iránt. Hittük, hogy sok nemes törekvés, sok dicső munka, melyek már megkezdettek, nemzetünk, hazánk haladását, emelkedését, virágzását előmozdítani vannak hivatva, ő általa teljes kifejlődésre jutnak s a szent célt megközelítik. Hittük, hogy sok baj, melylyel még nemzetünknek küzdenie kell, ő általa elenyészlik, sok szenvedés az ő érintésétől meg-nyúl; és alig köszöntött be hozzánk az esztendő, elérkezett vele a nap, melyen megtudtuk, hogy a benne helyezett bizalom, a hozzá fűzött óhajások, remények, már csak álmok, mert álmoképhez fűződnek.

Igen, t. közgyűlés, mindnyájan fájdalmasan emlékezünk ez év január havának utolsó napjaira, melyek meghozták a rettenetes hírt, hogy Ő fe-

sege Rudolf, trónörökös, megszűnt élni.

Nemzetünk reményének kevély tölgyéről a legsebbe ág törött le, s a szép jövő munkáinak leg-erőteljesebbje, a pályá kezdetén pótolhatatlan irt hagyván maga után — kidőlt. Utolsó sóhaja az volt: „Isten áldja meg imádot hazánkat!” és mi elsőhajtatjuk utána: „Emlékeztben maradsz — mert üres lészen a te helyed!”

Most pedig t. közgyűlés, töröljük le a kegyelet könyvét szemünkről, hozzuk vissza elménk gondolatait az aligmult szomorú emlékeitől, térjünk vissza szerény munkásságunk megvizsgálásához, melyet én csak néhány főbb vonásban említhetek ugyan, de a részletes titkári jelentés folyamán adatokból fogjuk megtudni, mit végeztünk és belátni, mit kellett, vagy mit lehetett volna végez-nünk még. Csak az igyekezetről szólhatok, melyet kifejtettünk ez év folyamán arra nézve, hogy a jótékonyág szép eszméjének szolgálatában, minél több eredményt mutathassunk fel.

Anyagi örökhöz képest áldoztunk a házi szegények felsegítésére, szegény iskolás gyermekek felruházására, humanus, köz- és culturezókra, s ha egy-egy könyvet letöltöttünk, egy-egy panaszt elcsendesítettünk, már nem töltöttük czel nélkül ez évet sem és ha fáradtunk, munkálkodtunk, nem tarthatjuk kárba vesztettnek működésünket.

De nemcsak a jelzett irányokban fejtettünk ki igyekezetet; másfelé is volt alkalma együletünknek nemes eszmék szolgálatába lépni s egyike ezeknek — a nőnevelés kérdése.

Vezéreszménk a jótékonyág, s ezt nemcsak anyagi, hanem szellemi és erkölcsi téren is érvényre kell juttatnunk. Mert ha jótékonyág az, ha egy éhező családnak néhány napra kenyeret, vagy a hideg szobában didergőknek néhány darab tűzi fát adunk, azt hiszem, épen olyan jótékony-ság az is, ha szellemi szükség enyhítéséhez nyujtunk segédkezet.

Es ezt is megtettük ez évben, tehetségünkhez képest akkor, midőn egy rendkívüli közgyűlésben elhatároztuk, hogy egy, e városban felállítandó polgári leányiskola alapítókéjéhez 100 forint adománnyal s annak fenntartásához — bizonyos ideig — évi 100 forint segélylyel járulunk.

A mi a testnek a táplálék, a meleg és világosság, az a léleknek a művelődés; mindegyik életszükség. Műveltség nélkül boldogság nem képzelhető, s a műveltséget a tanulás, a nevelés adja. A nevelés-ügy s különösen a nőnevelésügy fejlettségétől függ a családok, nemzetek jóléte, boldogsága; s ha ezt bármilyen kevéssel támogatjuk, előmozdítjuk, oly jótékonyágot gyakorlunk, mely nem csak a jelenre, hanem a jövőre is kihat, s eredményében nem muló, hanem az idővel fejlődő, erősödő sikert biztosít.

Ne lankadjon tehát lelkesedésünk ezen ügy iránt. Buzgón munkálkodjunk előmozdításá s ne riasz-szon vissza semmi, még a mások közönye sem, mert csak kitartó munka, szívből, lélekből jövő törekvés győzi meg a közönyt, és szerez minden nemes ügynek pártfogást, barátokat.

Ne hagyjuk a felvetett eszmét feledékenységre merülni, ne engedjük, hogy érdekében hallgatott szavunk pusztában elhangzott sóz legyen, hanem ismétéljük, visszhangozzuk minél többször, minél lelkesebben. Ha így minél több barátot nyerhetünk eszménknek, annál közelebb vittük azt a megtes-tüléséhez, mert végre is, a mit sokan akarnak — az teljesülni fog.

Ne mulasztassunk el semmit, a mit megtehetünk; mindegyikünk külön és mindnyájan együtt igye-kezzünk a jótékonyágot minden téren érvényre juttatni. Haladjunk egyetértve, vállvetve előre, úgy ezután se engedjük semmi kicsinyes érdek vagy személyes kérdések által nemes törekvé-seinket gátoltatni. S midőn ezeket meg egyszer becses figyelmükbe ajánlom, mindnyájukat a leg-szívesebben köszöntve, a kézdivásárhelyi jótékony nőegylet 1889. évi rendes közgyűlését megnyitom.

(Folytatása következik.)

A sepsiszentgyörgyi postarablás és gyilkosság.

E cimen ez országot s talán már az egész vilá-got is bejárt azon szörnyű hír, hogy Háromszék-megyében fekvő Szemeria és Előpaták községek között fekvő, ugynevezett szemeriai erdőben a Sepsi-Szentgyörgyiről Földvárra közeledő postát f. év szeptember 13-ra virradó éjszakán kirabolták; miután a postakocsist egy pár lövéssel meggyil-kolták, e lapok hasábjain is immár felemlítve volt. Ez ádáz büntény tetteseinek kilétét sokáig oly mély titok fedte, minő sötét lehet azoknak lelki-smerete, kik azt elkövétték. Mi ma már azon helyzetben vagyunk, hogy egészen megbízható forrásból úgy a tettések kiléte, valamint a véres büntény elkövetésének módzatairól pozitív köz-lést tehetünk, a nélkül, hogy a nyilvánosságra hozatal az ügynek, és a most már csakugyan biz-tos uton javában folyó vizsgálatnak, ártalmára lennénk.

Ha a vizsgálat minden részleteiben még nem konstatait tény is, de minden bizonynyal úgy áll a dolog, hogy Tanczos Istók Mihály csiksztimrei illetőségű, valóságos hóhérrkotele, tömlőczök megszokott lakója ez év márczius havában lopás bűntette miatt a csikszeredai kir. törvényszéki fogházban volt, mint vizsgálati fogoly. Hason minőségben volt ugyanakkor lakója a fogháznak, — Czárán Ede is, hiesült bukott kereskedő, kit a család és vétkes bukásnak a törvény csaknem minden esetét kimerítő büntetéstől mortifikált kir. ügyész és vizsgálóbíró. Minthogy ennek vizsgálata befejezve és megfellebbezett vádhatározattal is ellátva volt, mi ok sem mutatkozott arra, hogy tovább is egyesben tartassák, tehát a frissen bekerült Tanczos Istók Mihályval esett egy cellába. Itt ismerkedett meg egymással és talált egymásra e két jó madár, kik a helyett, hogy bűneik megbánásán járt volna eszük, miként a következmények megmutatták, oly ádáz büntetnyen elmékedtek és egyezkedtek, mely a Pita-valban is méltó helyet foglalna.

Csak most fejthető meg, hogy a konokul tagadó Tanczos Istók Mihály miért jelentkezett egyszerre egész váratlanul a vizsgálóbíró előtt, hogy teljes beismerést tegyen. Azért, mert mint amolyan tömlőcz-kerekén sokszor megfordult ember, jól tudta, hogy ekkor a vizsgálat befejezést nyer és szabadon bocsáttatik, mely állapot okvetlenül megkívántatik ahoz, hogy valószínűleg akkor már teljesen kifőzött sötét tervüket tovább szöjjék és a kivitelre megérleljék.

És a véletlen is kedvező látszat nekik, mert a kir. ítélő tábla a vad alá helyező határozatnak egybekbeni helybenhagyása mellett Czárán Edét is szabadon bocsátani rendelte s a kir. ügyész, ki különben a felebbbeszésekben sem fukar, ezen megnyugodott, valószínűleg azért, hogy a már régi bűnügy minél hamarabb végelintezést nyerhessen. És ezzel a bűnök kitartó ostorozója egészen véletlenül, elősegítette az ádáz büntetny elkövetését. Képzeltetni, hogy miként bányja most ezt, s miként vádolja magát ezen egészen törvényes eljárás miatt is, hogy a szeszélyes sors kezében mintegy előmozdítója lett e szörnyű bűntetnynek. Mert minden jel oda mutat, hogy Czárán Edének legelső teendője az volt, hogy fogházi ismerősét Tanczos Istók Mihályt mielőbb fölkeresse, vele a sötét terv főzését tovább folytassa, sőt újabb szövetségeket is szerezzen és nyerjen meg annak; meg is találta ezt, magához egészen illő S. A. személyében, kivel a nyár folyamán, hol együtt, hol külön Tanczos Istók Mihályval vadpáva szerzés, vásárlás ürügye alatt többször megfordultak és tanácsot ültek; de megtalálta Tanczos Istók Mihály is a gonoszág és vakmerőségben tán őt is felülmuló Sofron Andrásban, kik csaknem a kivitel előtt ragadták magukhoz és magukkal a még fiatal, de nem kevesebb reményű Tanczos Tódor Jánost.

Mintán Sepsi-Szentgyörgyről az irástudó és farizeus Tanczos Istók Mihály pontos irásbeli értesítést kapott, f. évi szeptember 10-én késő este Sofron András egy két csövű, Tanczos Tódor János egy egy csövű puskával, Tanczos Istók Mihály pedig egy fejszével föllegyverkezve, elindultak páva vadászat ürügye alatt a Barót felé fekvő erdőnek, s az Ott és Baróth völgye között vizválasztót képező hegy élezeteken lementek egészen az ugynevezett szemériali erdőbe a tett színhelyéig, s minthogy ezt megelőzőleg, az értelmi bűnszerzők velük a hely fekvését is tüzetesen megismertették volt, ott ugy helyezkedtek el, hogy Tanczos Istók Mihály egy csövű puskával az ut egyik, Sofron András a két csövű fegyverrel az ut másik felén, a közeledő postával szemben foglaltak állást; Tanczos Tódor János pedig a figyelő szerepét nyerte, no meg azt, hogy a lovakat kantárszáron megragadják, s hogy azok a postakocsit a lóvések miatt el ne ragadják, a huzó szijjakt elvagdossa.

Igy várták a gyanutlanul arra koczogó postakocsit, — s minthogy az amugy sem sebes ügetésben haladó lovak a kapaszkodón csak lépésben mentek, mi nehézségbe sem ütközött azok kantárszárát megragadni, mely pillanatban a Sofron András gyilkos csövei egyszerre dördültek el, melyeknek kitünően irányzott gyilkos tüze, éles lövegétől a kocsis egyetlen kiáltással halottá lett, de Tanczos Istók Mihály is reá puskázván, üléseből az ut árkába bukott, honnan utóbbi lábánál fogva vonszolta tovább. Ekkor a postakocsit hurcozták az erdőbe, hol a láda feltöréséhez s tartalmának kifosztásához láttak, mire annyi idejük volt, hogy a préda biztosabb megkaparíthatására a levélpóstából tüzet is gyújtottak, s még egy pár palaczk borti is elfogyasztván, futásnak eredtek Csikmegye felé, azon az uton vissza, jhol mentek s futottak addig, a mig csak birtak. A jó tova eső első pihenőn, hol már biztonságban érezték magukat, a zsákmányon megosztozkodtak, de úgy, hogy Tanczos Tódor Jánost, ki a láda kifosztásánál nem volt jelen, még akkor is megcsalta a két pokolbeli fajzat, mert ennek csak 50 frotot

adtak, azt hazudván, hogy csak annyi pénz volt, hogy nekik is annyi jutott.

Ez intermezzo után is oly gyorsan folytatták utjokat haza felé, hogy még ugyanaz nap sötét este már honn voltak — Cs.-Szt.-Imre községben.

Itt oly biztonságban érezték magukat, hogy nyomban oly feltünően kezdtek költelezni, hogy a környezet, bizalmas embereik (s ilyenek Csik-Szent-Imrén bőven találkoztak) már az első napokban észrevették s élvezték is a bő pénzelést. Szeptember 20—25. táján már a becsületesebb embereknek is feltűnt, mire egy pár nap alatt a község derék birója — különösen a két főtetresre nézve már csaknem egészen tisztában volt. Meg is tett tőle minden telhető nyomban, a mennyire saját életbiztonságát is nem veszélyeztette, kézrekeríthetőségük s szörnyű büntetüknek napfényre deríthetése érdekében.

Demintá a véletlen ismét a gonosztevőket pártolná, megint segítségükre jött bizonyos lelküdhetlen akadályok, vehemens csendörökben és az emberek jóhiszeműségének kizsákmányolásának alakjában. Mert — a mint mondják — egyik értelmi bűnszerző, ki különben Sepsi-Szentgyörgyön sokhelyt benfentes, megbízást kapott a csendörök egyik fejtől a tetteseknek kéz alatti nyomozására, s a megbízást ez — minden jel szerint — arra iparkodott felhasználni, hogy a martalékból még többet zsaroljon ki a tettesektől s nekik a menekülésre utat és módot adjon, hogy ezáltal az ő esetleges árulói elválthassanak, Oláhországba szöktesse. S fel is ült szépen neki a község értelmes és derék birója, mert a megbízó alapján némi szabadkezet engedett is neki, azt híven, hogy az elfogás alkalmával magukat élet-halálra védelmezendő gonosztevőket közbenjárása mellett simámban, s nagyobb baj nélkül kerítheti kézre. Minő nagy lett meglepetése és minő keserű csalódása, midőn a két főmadár épen akkor repült ki a fészekből, mikor azokat legbizonyosabban megcsíphetni vélte.

Azonban az álnok megbízott terve sem sikerült egészen, mert a harmadik tettes még is kézre került és ennek vallomása s más egyéb bizonyítékok alapján, — mire e sorok napvilágot láthatnak, — hihető, hogy az álnok megbízott is a sepsiszentgyörgyi egy esetben elmékedik a felett, hogy de forgandó is a szerencse kereké, és de megbízhatlanok az emberi számítások, még ha oly ravasz és kitanult is az ember, kitől ezek erednek. Igen, mert a kézrekerített Tanczos Tódor János a csikszeredai kir. ügyész által eszközöltetett s körülményesen jöknövre vétetett rendőri kihallgatás után Sepsi-Szentgyörgyre kísértetett, hol S. A. uram a boldog viszontlátásnak valószínűleg nagyon meg fog örüdeni, s ez örömet bizonyára az is fokozni fogja, hogy Czárán Ede is, mint szemmel látott emberek beszélik, Gyergyóban szintén elfogatván, hétfőn bekísértetett a csikszentmártoni kir. járásbírószághoz, honnan kihallgatás és egy pár tanu-nak szembesítése után a sepsiszentgyörgyi kir. járásbírószághoz kísértetett. És az ott folyt vizsgálat iratai is oda lettek áttéve, minthogy a tett elkövetése helyének bírósága illetékes a továbbiakra, s ez illetőséget még azzal is megszerelte volna, hogy a vizsgálatban legelső lépéseket ez tette meg.

Az elmondottakban áll a szörnyű, vörös bűntetny története, melyet nem fejezhetünk be annak kijelentése nélkül, hogy az eddig felfedezettekben az első és legfőbb érdem Sándor Gergely csikszentimrei derék és értelmes bíróé illeti. Nélküle százszor is elszellelhetek volna a gonosztevők mellett a legvehemensebb csendörök is.

Ezekután a vizsgálatnak legnehézebb feladatát a megürottak kézrekerítése képezheti, a mit azonban főleg a csendörök jóhiszeműsége és az emberek nem kellő ismeretének lehet tulajdonítani.

A. P.

Lapunk zártakor még a következő értesítést vettük: Hétfőn délelőtt a helybeli csendörök behoztak Csikből egyik igazi postarablót. Az egyén fiatal, erőteljes ember, bocskorba s meglehetősen rongyos pórruhában volt. Két púka s egy fejsze — valószínűleg a bűnszerzők — volt nála. 4 csendör. élükön a helybeli őrmesterrel, kísérté be, kiket a nép meg is éljenezett. Evvel kapcsolatban elfogták helybeli Salati Andrást még szombaton este Csikból jött sürgöny folytán. Kedden hozták kegyerespajtását is Czárán Edét Gyergyóból. Ugy látszik e két uri ember volt az iszonyu büntetértelmi szerzője; de tetleg nem vehettek részt benne, mert ép akkor egy kisebb csiny miatt le voltak zárva. A tettes vallatása az nap, midőn behozták, egész fél éjjelig tartott. Eredménye természetesen nem tudható. Még két idősebb tettes van, de azok ez idő szerint elmenekültek.

Különfélék.

— A rikanbeli honvéd-egylet e hó 7-én tartotta meg a 13 aradi vértanu halálának 40-ik évfordulóját. A helybeli róm. kath. templomban d. e. 10 órakor fényes segédlettel tartott gyászmisén nagy számu közönség s a honvéd-egylet testületileg vettek részt. Fejér Ignác s. l. elkösz szép beszédben emlékezett meg a nap jelentőségéről, melyet mindannyian kegyelettel s könyvelt szemekkel hallgattak végig. Az isteni tisztelet után bankett volt, melyen fényesnél fényesebb pohárköszöntők mondattak s a legjobb kedélyhangulattal folyt le, melynek csak a késő este vetett végét.

— A kézdívásárhelyi jótékony négyesület mult szombaton tartotta meg 2-ik fillérestélyét. Közönségünk, mely lassan szokott felmelegedni, jó formán megtöltötte a tanácsház disztermét s részese lön egy igazán kedves, fesztelen mulatságnak. Az estély rövid műsorát Spitzer D. ur szépen sikerült fuvola- és tilinkó-játéka s Vertán Katinka k. a. kitünő szavallata töltötte be, mely után hajnalig tartó rendkívül kedélyes tánczvigalom vette kezdetét. Háziasszonyok voltak: Nagy Lajosné és ifj. Kovács Jánosné urhölgyek. Rendezők: Nagy Ida, Nagy Iluska kisasszonyok, Pál Venczel és Benkő István urak, kik együtt szépen és előékenyen teljesítették vendéglátói s rendezői tiszteket. Az estély jövedelme 32 frt 46 kr.

— Hymen. Bálint Kálmán helybeli adótiszt f hó 7-én vezette oltárhoz Ábrahám Mária kisasszonyt.

— Nyilvános köszönet. A kézdívásárhelyi jótékonyozelu négyület által folyó évi október hó 5-én rendezett fillérestélyen felülfizetni sziveskedtek: Kovács János és neje 1 frt 40 krt. Nagy Lajosné, Nagy Ilona 1—1 frtot. Benkő István 80 krt. Nagy Ida, dr. Szentpétery Bálint és Pál Venczel 70—70 krt. Szabó Mózesné 60 krt. Ifj. Dávid Istvánné 43 krt. Ügyv. Csiky Józsefné és N. N. 40 krt. Nagy Dénesné, Tóth Károlyné, Hollbach Endre és Czimbalmos Ferencz 30—30 krt. Kovács Dánielné, Deézi Bálintné, Bándy Istvánné, Spitzer Dávid, Török Samu, Török Sándor, János József, Szöcs Mózesné, Szenkovics Jenő, ifj. Tóth István és Schnelka N. 20—20 krt. János Gyula, Jánosó Róza, Vajna Gáspár, Sz. M., Tóth István, Török Ferenczné, Vertán Endre, ifj. Jánosó Mózes és Hamar Zoltán 10—10 krt. Fogadják a tisztelt felülfizetők négyületünk nevében szives köszönetünk kifejezését. Kelt Kézdí-Vásárhelyt, 1889. október 7-én. Nagy Mózesné, elnök. Kiss Károlyné, négyületi pénztáros.

231-ik közlemény

a háromszék megyei „ERZSÉBET” árvaleány-nevelő intézet javára Bükssád község lakosai által tett szives adakozásokról.

Czoflek csendör 16 kr. Tiser Rudolf 10 kr. Szalfeter Ferdinánd 5 kr. Német Márton 20 kr. Donta 30 kr. József Libis 20 kr. Karasz János 5 kr. Gr. Mikos-féle üveg-gyár igazgatóság 1 frt. Kádár János 4 kr. N. N. 10 kr. Hirn Ferencz 4 kr. Balázs István 10 kr. Henter Áron 10 kr. Nigszuj Miklós 10 kr. Keresztés Miklós 8 kr. Rozenczei 5 kr. Kánga Ferencz 10 kr. Német György 10 kr. Gergely István 2 kr. Kádár János 2 kr. Onka György 3 kr. Jankó János 2 kr. Urus Mihály 20 kr. Pap Mihály, Köcse Ignác, Jánidávid György, Jáni Dávid, ifj. Simi Dávidné, Sánta János, Sánta György, Gubusdi György, Orza János, Nigszuj Dávid, Nigszuj János, Sántai György, Vaszi Miklós, Pakulár János, Katona György, Péter Miklós, Mihály János, Vaszi János, Bagoly Bálint, ifj. Német József. id. Kulbás György, Dombinon János, Szakács György, Nyaguly István, Kádár Mihály, id. Nyaguly Miklós, ifj. Czont Ferencz, Antal István, Nyaguly István, Hadnagy István, Jankó Ferencz, Szép György, Szép Ferencz, Antalka István, Szép István 1—1 liter, Jakabos Istvánné 10 liter, id. Orza György 3 liter, Nyaguly Mihály egy fél liter roz. Német János, Áfra József, Szöcs Miklós, Antal József, Peronyai János, ifj. Kádár Márton, Antal József, Kádár Miklós, Bács Miklós 1—1 liter árpa. Nagy György 1 liter, ifj. Horza György 5, Farkas Miklós 13, Sánta János 5, id. Német József 6, Szöcs János 12, Miklós Mihály 14, Köcse István 6, Simi János 6, Szakács Dávid 8, Kerekes György 15, id. Kádár György 12, Nyaguly Mihály 12, Oroz Gy. né 6, Nyaguly Miklós 12, Nyaguly György 4, Keresztés János 20, Kádár János 20, Urszur István 4, Német István 6, Czont Ferencz 16, Antalka György 8, Todor György 8, id. Czont Mihály 8, Józsi István 6, Jankó György 20, Mokán János 6, Német István 7, Laosi János 12, Takács Mihály 25, Nyagulytodor Gy. 25, id. Czont János 5, Kádár-miklós György 12, Antalka Ferencz 9, Kubát Mihály 12 cső törökbuza. Domokos Gábor 1 liter paszuly.

Fogadják a nemes szívű adakozók az árvák nevében kifejezett hálás köszönetünket.

Kézdí-Vásárhely, 1889. okt. 9.

Br. Szentkereszty Stephanie,
elnök.
Székely Malvin,
jegyző.

Szerkesztői izenet.

Tek. Pap M. százados urnak. A folyó 1889. év teljesen ki van egyenlité. Köszönnük.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

Hirdetmény.

Alattirt által közhirre tétetik, miszerint a hadmentességi díj esedékessége e hó 1-én lejárt; felhívtnak mindazon hadmentességi díj adófizetők, kik hadmentessé-
göket le nem fizették, hogy azt 3 nap alatt fizessék be, mivel ellenkező esetben végrehajtás alkal-
mazása mellett fog felhajtani.

K.-Vásárhelytt, 1889. okt. 3-án.

Bartók Károly,
polgármester.

Egy jó családból való 13—15 éves
fiu, ki a gymnasium vagy polgári
iskola IV-ik osztályát jó sikerrel
végezte
kereskedő tanoncznak
Veress Sándor fűszer- és
vas-üzletében Gyergyó-Ditróban
azonnal felvétetik.

1-2

PÉNZI

sorsjegyekre, értékpapírokra, bank, zálogjegyekre,
vidéki takarékpénztári részvényekre, részletivekre,
arany- és ezüst pénznemükre bármily összegig

olesón ad

Lóry J. banküzlete

Budapest, IV., hatvani-utca 17.

8—10

„KÉPES CSALÁDI LAPOK”

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap.

Felhívás a művelt magyar olvasó közönséghez!

A „Képes Családi Lapok” jelenleg már az ország minden vidékén, a legtöbb művelt magyar közönség
rendes házi barátja.

Közkedveltséget és elterjedtséget azáltal ért el, hogy mindig hazafias irányban és úgy van szerkesztve
hogy a serdülő lányoknak is bátran közébe lehet adni, s e mellett az atyák, anyák és nagyanyák is mindig
megfelelő szórakozást és hasznos olvasmányokat találnak benne. — A „Hölgyek Lapja” című mellékletünk, a
nők hű tanácsadója és szellemi titkára, a háztartás, a gazdaság, a kertészet, a konyha, házi orvos, házi állatok
és a divat köréből megbecsülhetetlen közleményekkel kedveskedik. — A „Képes Családi Lapok” képei a
legelső művészek ecsetjének köszönik létüket. — A „Képes Családi Lapok” a lehető legjobbat igyekszik
nyújtani, s hogy hivatásának megfelelő, azt legjobban bizonyítja, immár 11 évi fennállása, mit hazánkban
egyetlen egy hasonló irányú lap nem volt képes elérni. — Minden laphoz egy külön, könyvvé köthető regény-
melléklet van csatolva, mely évenként 3—4 legjobb írónktól származó becses regényt képez.

Előfizetési árak a „Képes Családi Lapok”, „Hölgyek Lapja” című divatlap s „Regény”
melléklettel együtt: egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. — Előfizetéseket
(a hó bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala, Budapest, V. Nagy-
Korona-utca 20. sz.

A „Képes Családi Lapok” heti lapból mutatvány-számokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mind-
azoknak, a kik eziránt — legelőszertűbben levelezőlapon — hozzá fordulnak.

Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk.

A „Képes Családi Lapok”

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, V., Nagy-korona-utca 20. sz.

2—10

Az „Albina” takaré- és hitelintézet brassói fióktelepe

átvesz takarékbetéteket

és ha ezek legalább három hóig az intézetnél hagyatnak, azok után

minden utólevonás nélkül tiszta 5% kamatot

fizet.

A legkisebb betét 50 kr. A kamatok félévenként, január 1-én és július 1-én tőkésítettnek. A kamatozás a betétet követő naptól kezdődik
és a felvétel előtti nappal végződik; tizenöt napnál rövidebb tartamu betét után kamat nem fizetetik.

**Betétek, felmondások, pénzfelvételek és visszafizetések a m. kir. posta útján is eszközölhetők és az intézet által mindannyiszor
posta fordultával franko intéztnak el.**

A betétek névre, betűre stb. szólhatnak, avagy aképen is kiköthetők, hogy a kifizetés csak egy bizonyos személy kezéhez, vagy egy
bizonyos esemény beálltával (mint nagykorúság, házasság stb. esetében) történjék.

500 frtig a visszafizetés látra történik. Nagyobb összegek a történt egyezményhez képest előbb felmondandók.

Három hónál rövidebb betétek rövid felmondási határidőkre 4 százalékkal, betétek bármily magasságban, melyek látra fizetendők vis-
sza, 3½ százalékkal kamatoztatnak.

Nyilvános egyházi és iskolai alapoknak

és mindazoknak, kik biztos és jövedelmező értékpapírokat kívánnak birni, kiválóan ajánlhatók

az „Albina” takaré- és hitelintézet 5%-os záloglevelei.

Ezek a budapesti tőzsdén jegyeztetnek és

minden levonás nélkül 5%-ot kamatoznak és legnagyobb biztosítékot nyújtanak,

miután azok 1) egy több mint háromszoros értékű jelzálog által (tehát gyámhatósági biztosítékon fölül), 2) a törvény szerint elő-
szabott 200,000 frtnyi záloglevél biztosítéki alap által és 3) az egész intézeti vagyon által fedezve vannak.

A kamatszelvevények félévenként január 1-én és július 1-én az intézet pénztárainál Nagy-Szebenben és Brassóban, valamint a „Kereskedel-
mi bank”-nál Budapesten váltatnak be.

A záloglevelek legkésőbb 30 év alatt kisorsoltatnak és névértékben beváltatnak, — ezen záloglevelek

500 és 1000 frtos darabokban, 99 árjegyzés szerint,

az „Albina” takaré- és hitelintézet brassói fióktelepénél kaphatók, mely fióktelep

a Székelyföld t. cz. timármestereivel ezennel tudatja, hogy egy kitűnően berendezett nyersbőr-
raktárt tart bizományban, a hol folyton legjobb minőségű

száraz ÖKÖR- és TEHÉNBŐRÖK, PITTLING és KNEIPENEK kaphatók.

Ezen Brassóban levő legnagyobb raktár gazdag választéka, kitűnő minősége és jutányos árainál fogva, mely nagy és tömeges forgalomra
számít, **vevőknek nagy előnyt biztosít.**

Bővebben értekezhetni naponta 8—2 óráig **az „ALBINA” takaré- és hitelintézet brassói fióktelepe**
üzlethelyiségében, Brassó, főter 91. sz. a.

17—